

T.C.
ÇEVRE, ŞEHİRCİLİK VE İKLİM DEĞİŞİKLİĞİ BAKANLIĞI
Strateji Geliştirme Başkanlığı

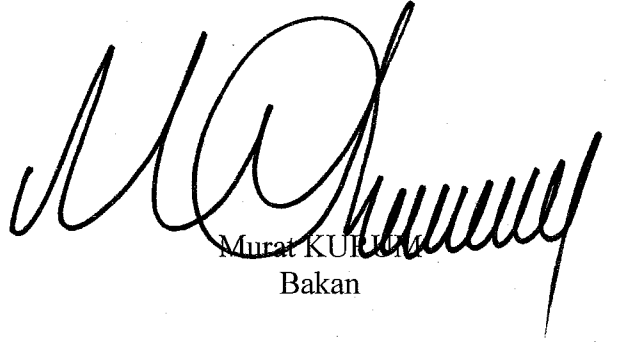
08 Eylül 2022

Sayı :30824082-610 456383
Konu :Yazılı Soru Önergeleri

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Milletvekillerimiz tarafından şahsıma yöneltilen ve ilişik listede; TBMM Esas numaraları ve konuları belirtilen yazılı soru önergeleri incelenmiş olup, söz konusu önergelerde yer alan hususlara ilişkin cevaplarımız ekte sunulmuştur.

Bilgilerinizi ve gereğini arz ederim.

Murat KURBAN
Bakan

EK:

- Liste (7 Adet, 11 Sayfa)
- Cevap Yazısı (160 Adet, 323 Sayfa)

VAN MİLLETVEKİLİ
SAYIN MUAZZEZ ORHAN IŞIK'IN
TBMM 7/68007 ESAS SAYILI
YAZILI SORU ÖNERGESİNE
İLİŞKİN SORULAR VE CEVAPLAR

SORULAR

Amerika ve Kanadalı Anagold Madencilik ile Çalık Holding'in ortağı olduğu Erzincan İliç'teki Çöpler Altın Madeni'nde yaşanan 8 kg siyanür sızıntısı nedeniyle idari para cezası ve faaliyet durdurma şeklindeki yaklaşım yetersizdir. Ülke genelinde benzer yöntemle faaliyet gösteren madenlerin faaliyetlerinin durdurulması, sızıntıların önlenmesi amacıyla gerekli tedbirlerin alınması gerekmektedir. Toplumsal ve ekolojik yıkım potansiyeli içeren bu yöntemin kullanılmaması için birçok önlem ve yasal düzenleme gereklidir. Kar ve rant için neden olunan ekolojik yıkımın durdurulması, siyanürle altın arama faaliyetinin yasaklanması, maden barajlarının denetlenmesi gerekmektedir.

Amerika ve Kanadalı Anagold Madencilik ile Çalık Holding' in ortağı olduğu Erzincan İliç'teki Çöpler Altın Madeni'nde kullanılan siyanür borularının patlaması sonrası meydana gelen çevre faciasının tüm bölgeyi etkileme riskini barındırdığı ve benzer faaliyetler için acil tedbir alınması gerektiği birçok bilim insanı tarafından ifade edilmektedir. Gece vakti başlayan sızıntı saatlerce sonra fark edilmiş ve 20 ton siyanürlü suyun çevreye yayıldığı iddia edilmektedir. 8 kg miktarındaki siyanür sızıntısı için 16,4 milyon TL ceza kesilen firmanın faaliyetleri Bakanlıkça durdurulmuşsa da benzer faaliyetler ülkenin genelinde en az 19 farklı madende aynı risklerle devam etmektedir.

2017-2019 yılları arasında 97 çevresel sorunun Çöpler madeninde meydana geldiği ancak hiçbirinin bu boyutta olmadığını Anagold şirketi kendi yayınlarında (2019 Sürdürülebilirlik Raporu) ifade etmiştir. Başka illerde de benzer vakalar yaşanmış olmasına rağmen şirketler her defasında bu duruma aldırış etmeden üretime devam etmiş, Bakanlıklar kapasite artırımı için yapılan başvuruları onaylamıştır. İfade edilen siyanür miktarının (8 kg) sızıntısı ve yayılması sadece Erzincan'ı ve Güneyinde kalan bölge illerini değil Basra körfezine kadar olan doğal alanı, tarımsal üretimi ve su kaynaklarını tehdit etmektedir. Erzincan İliç'te yaşanan siyanür sızıntısı bu yöntemle yapılan maden işletmeciliğinin toplumsal, ekonomik, ekolojik ve siyasal felaketlere yol açabilecek bir faaliyetin denetimsiz bir şekilde sürdüğünü göstermiştir.

Bu bağlamda:

- 1- Anagold Madencilik şirketinin Erzincan İliç'teki faaliyet alanındaki siyanür sızıntısının miktarı ve sızıntı süresi nedir? Konu hakkında Bakanlığınızın devam eden bir inceleme veya soruşturması mevcut mudur?
- 2- Erzincan İliç'te yaşanan siyanür sızıntısı kaç kilometrelik alanı etkilemiştir? Bu alandaki riskleri azaltmak amacıyla hangi tedbirleri almaktasınız?
- 3- Anagold firmasının ülke genelindeki diğer faaliyetlerinin durdurulması ve ilave yaptırımların uygulanması amacıyla bir girişim başlatacak mısınız?

- 4- Türkiye'de siyanürle altın ve diğer madenleri arama faaliyetine ne zamandan beri izin verilmiştir? Bu yöntemle kaç maden işletmesi faaliyetine devam etmektedir? Bu madenlerde toplam istihdam edilen kişi sayısı kaçtır?
- 5- 2002-2022 yılları arasında Türkiye'de siyanürle maden arama faaliyeti nedeniyle yaşanan "çevresel kaza" sayısı kaçtır? Bunlar içerisinde "siyanür sızıntısı" sayısı kaçtır? Bu faaliyetlerin neden olduğu ekolojik yıkım sonuçları üzerine Bakanlığınızın bir incelemesi mevcut mudur?

CEVAPLAR

Erzincan İli, İliç İlçesi, Çöpler Köyü Mevkiinde Anagold Madencilik tarafından işletilmekte olan maden sahasında; açık ocak madencilik metoduyla çıkartılan kompleks cevher, yığın liçi yöntemiyle, yığın liç ile işlenemeyen oksitli cevher dışındaki sülfür oranı yüksek cevher tank liç yöntemi ile işlenmektedir.

Tesise ilişkin Bakanlığımız tarafından verilen; 16 Nisan 2008, 24 Aralık 2014 ve 07 Ekim 2021 tarihli Çevresel Etki Değerlendirmesi (ÇED) Kararları bulunmaktadır. Maden sahasında faaliyet sırasında izlenecek tüm parametreler, izleme sıklıkları ve alınacak tüm önlemler; ÇED Süreci ile Çevre İzin ve Lisans Sürecinde belirlenmiş olup Bakanlığımızca takip edilmekte ve değerlendirilmektedir.

Bu doğrultuda, tesiste her ay 19 adet yeraltı, kaynak, su deposu ve çeşmeden, 8 adet yüzey suyu noktasından 1 adet yeraltı suyundan ve 1 adette yüzey suyundan olmak üzere gerekli örnekler alınmakta ve çevresel açıdan izlenmektedir. Alanda sızdırmazlığa ilişkin gerekli tedbirlerin alındığı tespit edildikten sonra atık depolama izni verilmiştir.

Bakanlığımızca tesiste 23-24/06/2022 tarihlerinde yapılan denetim ve incelemeler neticesinde; yığın liç sahasına ait siyanür içerikli solüsyon taşıyan boru hatlarında 21/06/2022 tarihinde basınç düşüşü olduğunun görülmesi üzerine tesis tarafından alanda yapılan kontrollerde, boru hattına ait kaynak noktasında kopma olduğunun, akabinde tesis tarafından acil müdahale çalışmaları kapsamında sahada bulunan besleme operasyonunun durdurulduğunun ve boru hattındaki solüsyon ile kirlenen alanlara gerekli kimyasallar ile müdahale edilerek buradaki kontamine olmuş malzeme toprak yüzeyden sıyrılarak geçirimsizliği sağlanan güvenli alana taşındığının tesis tarafından beyan edildiği ve proseste kullanılan yaklaşık 20 m3 olduğu beyan edilen solüsyonunun saha içine ve dışına aktığı tespit edilmiştir.

Söz konusu incelemeler neticesinde yaşanan çevre kirliliğine istinaden Çevre Kanunu'nun 20'inci Maddesinin (v) bendi kapsamında 16 Milyon 441 Bin 440 TL idari para cezası uygulanmış ve Kanunun 15'inci Maddesi gereğince de ilave çevresel iyileştirme çalışmaları tamamlanıncaya kadar faaliyetin durdurulması kararı alınmıştır.

Ayrıca söz konusu çevre kirliliği ilgili olarak 5237 sayılı Türk Ceza Kanunu'nun ilgili maddeleri ve diğer suçlar uyarınca da gerekli soruşturmanın yapılması için Cumhuriyet Başsavcılığına suç duyurusunda bulunulmuştur.